

Over een schatbewaarder. W.L.M.E. van Leeuwen nader be- chouwd.

1 januari 1993

Auteur: Jacques Vos

Volume: 03

Nummer: ?

Pagina's: 71-73

Documenten

- [tsjip_jrg03_014.pdf](#)

jacques vos over een schatbewaarder w l m e van leeuwen nader beschouwd in september 1965 werd ik leraar aan de hillevliet ulo in rotterdam zuid omdat ik de enige docent was met een officiële bevoegdheid voor nederlands mocht ik les geven in de beide eindexamenklassen ik wilde mijn leerlingen onder meer afkomstig uit de wijk katendrecht iets anders bieden dan de typische ulo leesstof bartje de herberg met het hoefijzer roeland westwout en sil de strandjutter ik meende dat mijn katendrechtters wel aan iets beters toe waren ik bereidde een les voor over middeleeuwse liederen om mijn les te actualiseren vertelde ik ook het een en ander over moderne liederen als voorbeeld noemde ik chansons van jacques brel mijn les moest immers iets voorstellen op de gezichten van mijn leerlingen zag ik veel onbegrip dit onbegrip was al merkbaar vanaf het begin van mijn les in cultuuroverdracht kennelijk was aan mijn gezicht ook iets te zien in ieder geval riep mijn blik diep mededogen op bij mijn leerlingen een van hen senio zijn moeder had het typische katendrechtberoep in die dagen voegde mij spontaan toe och meneer waarom neem je nou niet gewoon bob dylan daar hebben we wat aan zonder het te beseffen stond senio aan het begin van mijn vakdidactisch denken al trok ik niet direkt lering uit zijn opmerking toen ik namelijk drie jaar later mijn bakte had gehaald werd ik leraar aan een lyceum en weer begon ik in vijfde klassen van de hbs mijn kennis van de literatuur over te dragen inmiddels was rod stewart populairder geworden dan bob dylan de grote bloemlezer ik neem aan dat mijn ervaringen als beginnend docent in de jaren 60 niet uniek zijn veel van mijn generatiegenoten zullen eenzelfde cultuurshock ervaren hebben waarom deze persoonlijk getinte inleiding bij een bespreking van het boekje schatbewaarder tussen coryfeen over het leven en werk van de leraar en criticus w l m e van leeuwen door wam de moor met medewerking van paul abels louise beernink bernard pol en bert schierbeek in opdracht van de stichting literaire manifestaties enschede hengelo geschreven van leeuwen is waarschijnlijk het bekendst geworden ook gebleven

door de bloemlezingen die hij voor het onderwijs heeft samengesteld onder andere het veelvuldig herdrukte boek epiek en lyriek een bloemlezing de moor en beernink wijzen daar terecht op bepaalt in belangrijke mate de inhoud van het literatuuronderwijs wie nu epiek en lyriek doorneemt zal ontdekken dat van leeuwen een literatuuronderwijs voorstond dat gekenmerkt kan worden met de overdracht van eeuwige schoonheid dichters als nijhoff slauerhoff marsman en a roland holst krijgen de meeste ruimte namelijk in zijn verschillende bloemlezingen jv toebe- deeld van leeuwen lijkt hun werk geschikt te achten voor de middelbare scholieren p 108 71 vos over een schatbewaarder w l m e van leeuwen nader bes- chouwd ook uit zijn beschouwingen over het literatuuronderwijs blijkt dat van leeuwen er weinig voor voelde water in de wijn te doen van een kindgericht litera- tuuronderwijs was bij hem geen sprake ik bedoel deze constatering overigens niet uitsluitend negatief in de literatuurdidactiek die ik voorsta is sprake van een soms wankel evenwicht tussen een kind en leerstofgerichte aanpak uit het boekje over van leeuwen blijkt ook dat hij zich zeker ook niet diepgaand heeft beziggehouden met het zoeken naar werkvormen veelzeggend is de zin uit een in de studie opgenomen fragment uit avonden op drienderwolde uit 1966 natuurlijk is veelal de docent aan t woord ten slotte is discussie pas mogelijk als het onderwerp gek- end wordt en daar moet de docent nu juist voor zorgen van leeuwen komt in het portret dat de moor c s van hem schetsten naar voren als wat aangeduid wordt met de bezielde leraar die een deel van zijn leerlingen enthousiast wist te maken voor de literatuur dit is het type leraar dat herinnerd wordt aan het begin van deze bespreking heb ik aangegeven dat ik als beginnend docent bij het voortgezet onderwijs net zo n type als van leeuwen wilde zijn maar dat me dat niet is gelukt op den duur wilde ik het ook niet meer nu ik me weer geconfronteerd zie met dit type zie ik me tegelijkertijd geconfronteerd met heel veel vragen bestaat dit type niet meer heeft het ooit wel bestaan of gaat het alleen om een aantal duidelijke uit- zonderingen kon dit type vanaf de jaren 60 nog wel bestaan trok het veranderende onderwijs dit type leraar niet meer aan vanzelfsprekend kunnen samenstellers van het hier besproken boekje op deze vragen geen antwoord geven het behoorde bovendien niet tot hun opdracht ik hoop alleen dat zich ooit nog eens iemand geroepen voelt de geschiedenis van de literatuurdidactiek van de afgelopen veertig jaar te beschrijven het boekje van de moor c s is een prima begin de schat- bewaarder cultuuroverdracht voor alles natuurlijk was w l m e van leeuwen niet alleen schoolmeester ik vraag me na lezing van schatbewaarder tussen coryfeen ook af of hij zelf wel als leraar nederlands of literatuurleraar het wordt mij niet duidelijk wat hij in zijn klassen nog meer deed dan leerlingen van de schoonheid te leren genieten de geschiedenis had willen ingaan bernard pol en wam de moor gaan ook uitgebreid in op zijn kritische werk duidelijk wordt dat er tussen de ac- tiviteiten die hij ondernam leraar criticus bemoeienissen met de volksuniversiteit en bibliotheek een zeer nauwe relatie heeft bestaan hij wilde zijn genieten van mooie literatuur niet voor zichzelf houden niet alleen volwassenen in wording moesten met de literatuur in aanraking gebracht worden dit in aanraking brengen kunnen we bijna letterlijk nemen in de jaren dat hij directeur was van de volksuni- versiteit in enschede heeft hij veel destijds bekende schrijvers de hier aangeduide

coryfeen wier werk hij als schatten koesterde ter braak du perron marsman ni-
jhoff carry van bruggen weten te strikken voor het publiek van zijn volksuniver-
siteit op te treden het woord strikken is bewust gebruikt du perron beklagde zich
er bijvoorbeeld over dat van leeuwen de ietwat hinderlijke gewoonte had 72 vos
over een schatbewaarder w l m e van leeuwen nader beschouwd schrijvers tot het
houden van een lezing over te halen voordat ik aan het lezen van dit boekje begon
associeerde ik van leeuwen met twee zaken met het boek epiek en lyriek en met
die man die alsmaar schrijvers naar enschede haalde dit laatste beeld is waarschi-
jnlijk ontstaan na lezing van avonden op drienerwolde levensgenieter ik ben van
nature eigenlijk nieuwsgierig ik lees dan ook graag auto biografieen daarom ben
ik blij dat ik in het boekje een verslag aantref van een gesprek dat paul abels vo-
erde met met de zoon van van leeuwen natuurlijk komen in dit gesprek de ac-
tiviteiten van van leeuwen die ik hierboven aangaf aan de orde ten slotte volgde
op een optreden van een schrijver voor de volksuniversiteit meestal een logeerp-
artij in een van de mooie huizen die van leeuwen met zijn gezin achtereenvolgens be-
woonde hij hield kennelijk naast mooie literatuur en mooie meisjes ook van mooie
huizen uit het gesprek komt zeker niet het beeld van de saaie studeerkamer intel-
lectueel naar voren van leeuwen wist van het leven te genieten ook als leraar als
klas iv b van hem afscheid neemt heeft hij een lang gedicht voor de meisjes in pet-
to dat hij ieder persoonlijk overhandigt abels voegt aan een mooi citaat daaruit toe
hij had ze allemaal wel in zijn buick door de stad willen rijden zoals hij met een
geliefde deed drie jaar lang provocerend door enschede ieders naam komt terug
in het gedicht de zorgvuldige uitvoering in druk van deze ulevellenpoezie tekent
hem als een estheet niets mocht er uit zijn handen komen dat niet verzorgd was
de charme van schatbewaarder tussen coryfeen wordt verhoogd door de vele
aardige foto s en de bijdragen uit het diverse werk van van leeuwen zelf die
telkens aansluiten op de verschillende facetten van deze boeiende persoonlijkheid
wam de moor e a schatbewaarder tussen coryfeen w l m e van leeuwen en de
schoonheid uitgave broekhuis hengelo enschede almelo stichting literaire manifes-
taties enschede hengelo 132 blz f 24 50 isbn 90 70162 857 de stiekeme lezer laat
niet merken dat hij leest leest bij voorkeur onder een rekenles is verwant aan de
nachtbraak lezer zie daar 73